RETTENS KENDELSE (Anden Udvidede Afdeling)
27. november 2001 *

I sag T-222/00,

Otto Wöhr GmbH, Friolzheim (Tyskland), ved advokaterne C. Hebel og G. Walz,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved K.-D. Borchardt, som befuldmægtiget, bistået af advokat M. Núñez Müller, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 26. juni 2000 om ikke at indlede en formel undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF, efter klage fra sagsøgeren vedrørende statsstøtte ydet af

* Processprog: tysk.

de tyske myndigheder til Hydraulik Markranstädt GmbH og til Hydraulik Seehausen GmbH,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Anden Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R.M. Moura Ramos, og dommerne V. Tiili, J. Pirrung, P. Mengozzi og A.W.H. Meij,

justitssekretær: H. Jung,

afsagt følgende

Kendelse

Faktiske omstændigheder

1 Sagsøgeren er virksomhed, der opererer på det europæiske marked inden for produktion og montering af parkeringssystemer for biler. Virksomheden producerer såvel mekaniske som elektronisk styrede parkeringssystemer samt såkaldte »biltårne«, som anvendes til oplagring og fremvisning af biler.

2 Hydraulik Markranstädt GmbH (herefter »Markranstädt«) og Hydraulik Seehausen GmbH (herefter »Seehausen«) var statsejede virksomheder i Den

Tyske Demokratiske Republik og var en del af Kombinat VEB Orsta Hydraulik AG, Leipzig. Otto Nußbaum GmbH & Co. KG (herefter »Nußbaum«), med hovedsæde i Kehl (Tyskland), overtog Seehausen den 10. december 1992 og derefter Markranstädt den 3. maj 1994. De to sidstnævnte virksomheder er helejede datterselskaber af Nußbaum, og de producerer visse væsentlige komponenter til parkeringssystemer til biler og parkeringssystemer, som bliver markedsført under mærket Nußbaum. Nußbaum er i direkte konkurrence med sagsøgeren. De sidste par år har Nußbaum ligeledes produceret parkeringssystemer.

3 Forbundsrepublikken Tyskland anmeldte den 7. april 1998 støtte på 6,09 mio. og 8,56 mio. DEM ydet til henholdsvis Markranstädt og Seehausen til Kommissionen. Kommissionen fastslog ved beslutninger af 26. oktober 1999 og 10. november 1999 i medfør af artikel 88, stk. 3, EF, at denne støtte var forenelig med fællesmarkedet i henhold til artikel 87, stk. 3, litra a), EF.

Den administrative procedure

4 Ved skrivelse af 12. november 1999 anmodede sagsøgeren Kommissionen om at få tilsendt dennes beslutning om statsstøtte til Markranstädt.

5 Ved skrivelse af 2. december 1999 indgav sagsøgeren en klage — som en retsbevarende foranstaltning — over denne beslutning, som sagsøgeren endnu ikke havde fået tilsendt. Sagsøgeren anmodede samtidig om, at der blev indledt en formel undersøgelsesprocedure vedrørende støtten, der blev ydet til Markranstädt, og gentog sin anmodning om at få tilsendt beslutningen.

6 Ved skrivelse af 8. december 1999 underrettede Kommissionen sagsøgeren om, at beslutningen vedrørende Markranstädt var truffet i henhold til artikel 88, stk. 3, EF, og at beslutningen var blevet tilsendt de tyske myndigheder med henblik på, at de kunne fremsætte bemærkninger hertil. Kommissionen påtog sig at sende beslutningen til sagsøgeren, så snart den havde modtaget disse bemærkninger. Kommissionen gjorde ligeledes sagsøgeren opmærksom på, at beslutningen ville være tilgængelig på Kommissionens hjemmeside på internettet. Kommissionen konkluderede følgende:

»Det er for nuværende ikke muligt at indlede en undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF, idet vi ikke har modtaget en fuldstændig begrundelse for klagen.«

7 Sagsøgeren anmodede ved skrivelse af 4. januar 2000 endnu engang om at få tilsendt beslutningen vedrørende Markranstädt. Eftersom sagsøgeren angav, at selskabet endnu ikke havde fået Kommissionens skrivelse af 8. december 1999, sendte Kommissionen den på ny ved skrivelse af 12. januar 2000. Ved skrivelse af 21. januar 2000 anmodede sagsøgeren endnu en gang om at få beslutningen tilsendt.

8 En kort meddelelse om beslutningerne vedrørende Seehausen og Markranstädt blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* henholdsvis den 19. februar 2000 (EFT C 46, s. 4) og den 4. marts 2000 (EFT C 62, s. 18), og ifølge Kommissionen var beslutningernes fulde tekst tilgængelig på internettet på den adresse, der var angivet i EF-tidende.

9 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen sendte selskabet beslutningen vedrørende Markranstädt ved skrivelse af 21. marts 2000, som det modtog den 27. marts 2000, og derigennem blev sagsøgeren nødvendigvis underrettet om Kommissionens beslutning vedrørende Seehausen.

10 Sagsøgeren tilstillede ved skrivelse af 25. maj 2000 Kommissionen begrundelsen for sin klage af 2. december 1999 over beslutningen vedrørende Markranstädt. Sagsøgeren anmodede endnu engang Kommissionen om at indlede og gennemføre en formel undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF.

11 Sagsøgeren indgav ved skrivelse af 26. maj 2000 ligeledes en klage over godkendelsen af støtten til Seehausen og anmodede om, at der blev indledt en formel undersøgelsesprocedure vedrørende denne støtte i henhold til artikel 88, stk. 2, EF.

12 Kommissionen svarede ved skrivelse af 26. juni 2000, at de to pågældende beslutninger var »endelige og dermed ikke [kunne] anfægtes ved en klage med anmodning om, at der [blev indledt] en formel undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF«.

13 Sagsøgeren anmodede ved skrivelse af 5. juli 2000 Kommissionen om at give en forklaring herpå og understregede, at Kommissionen ved skrivelse af 8. december 1999 havde meddelt selskabet, at det var muligt at indlede en formel undersøgelsesprocedure, når der forelå et en tilstrækkeligt begrundet klage.

14 Kommissionen svarede ved skrivelse af 7. august 2000, at den i henhold til artikel 9 i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel [88] (EFT L 83, s. 1) alene kan ophæve en beslutning, hvis den er baseret på urigtige oplysninger. Kommissionen tilføjede, at hvis det derimod i en klage gøres gældende, at der i beslutningen er sket en fejlagtig retsanvendelse eller en urigtig bedømmelse, kan den alene anfægtes ved anlæggelse af en retssag.

Retsforhandlinger og parternes påstande

15 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 25. august 2000 har sagsøgeren anlagt nærværende sag.

16 Kommissionen har ved særskilt dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 30. oktober 2000 fremsat en formalitetsindsigelse i henhold til Rettens procesreglements artikel 114, stk. 1.

17 Sagsøgeren har den 11. december 2000 fremsat sine skriftlige bemærkninger til denne formalitetsindsigelse.

18 Ved begæring indleveret til Rettens Justitskontor den 30. januar 2001 har Forbundsrepublikken Tyskland anmodet om tilladelse til at intervenere til støtte for sagsøgtes påstande.

19 Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises.

— Der træffes afgørelse om formalitetsindsigelsen før realitetsbehandlingen.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

20 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Formalitetsindsigelsen forkastes.

— Kommissionens beslutning af 26. juni 2000 om ikke at indlede en formel undersøgelsesprocedure vedrørende den støtte, som blev ydet Markranstädt og Seehausen, annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Formaliteten

21 Retten kan i medfør af artikel 114, stk. 4, i procesreglementet på begæring af en af sagens parter tage stilling til, om en sag bør afvises uden at indlede

behandlingen af sagens realitet. I henhold til artikel 114, stk. 3, forhandles der mundtligt om begæringen, medmindre Retten bestemmer andet. I det foreliggende tilfælde finder Retten, at sagsakterne giver tilstrækkeligt grundlag for, at den kan træffe afgørelse uden at fortsætte sagens behandling.

Parternes argumenter

22 Kommissionen har gjort gældende, at dens skrivelse af 26. juni 2000 ikke er en retsakt, der kan gøres til genstand for søgsmål, og at sagsøgeren i virkeligheden søger at opnå, at beslutningerne af 26. oktober og 10. november 1999 om godkendelse af støtten til Markranstädt og Seehausen annulleres. Kommissionen har videre anført, at det svar, som fremgår af skrivelsen af 8. december 1999, hvorved Kommissionen anførte, at den ikke på det tidspunkt kunne indlede en formel undersøgelsesprocedure, eftersom den hertil behøvede klagens fuldstændige begrundelse, ikke kan påberåbes til støtte for sagens antagelse til realitetsbehandling. Kommissionen har endelig gjort gældende, at sagsøgerens henvisning til processuelle rettigheder er ubegrundet, og at nærværende sag bør afvises, selv hvis det måtte antages, at den angår et afslag på en begæring om ophævelse af beslutningerne af 26. oktober og 10. november 1999 i henhold til artikel 9 og artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 659/1999.

23 Sagsøgeren har gjort gældende, at sagen kan antages til realitetsbehandling. Sagsøgeren har hævdet at være umiddelbart og individuelt berørt — for så vidt angår selskabets muligheder på markedet — af den konkurrencefordrejning til fordel for Markranstädt, Seehausen og i særdeleshed Nußbaums, som blev opretholdt som en følge af beslutningen af 26. juni 2000.

24 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen, hvis den havde handlet i overensstemmelse med forordning nr. 659/1999, skulle have indledt en formel undersøgelsesprocedure og givet sagsøgeren mulighed for at fremsætte bemærkninger i medfør af artikel 20 i denne forordning. Ved ikke at have opfyldt denne

forpligtelse har Kommissionen dels nægtet sagsøgeren den beskyttelse, der følger af artikel 87, stk. 1, EF, dels tilsidesat sagsøgerens ret til kontradiktion. Ligeledes anser sagsøgeren sig for umiddelbart berørt, eftersom selskabets anmodning er blevet afslået, hvilket udgør en tilsidesættelse af de procedureregler, der er fastsat i forordning nr. 659/1999, som har til formål at beskytte sagsøgeren.

25 Sagsøgeren har gjort gældende, at skrivelsen af 26. juni 2000 er en beslutning, der kan gøres til genstand for søgsmål i artikel 230, stk. 4, EF's forstand. Skrivelsen er ikke blot en informationsskrivelse, som blev tilsendt sagsøgeren for at bringe klarhed over visse spørgsmål. Kommissionen havde allerede i skrivelsen af 8. december 1999 nævnt muligheden for at indlede en formel undersøgelsesprocedure for det tilfælde, at sagsøgerens begrundede klage skulle indeholde påstande, som nødvendiggjorde indledningen af en sådan undersøgelse. Sagsøgeren har anført, at Kommissionen således ikke blot henviste til et afslag på at indlede en formel undersøgelsesprocedure, men derimod udtrykkeligt gav sagsøgeren lejlighed til at begrunde sin klage med henblik på at afgøre, om den skulle indlede en sådan procedure, hvilket gav sagsøgeren mulighed for at fremsætte sine bemærkninger til den omtvistede støtte i overensstemmelse med artikel 20 i forordning nr. 659/1999.

26 Efter sagsøgerens mening indebærer det forhold, at Kommissionen i skrivelsen af 8. december 1999 henviste til muligheden for at indlede en formel undersøgelsesprocedure, at nærværende sag adskiller sig fra de tilfælde, der tidligere har været genstand for prøvelse i Rettens dom af 22. oktober 1996 i sag T-154/94, CSF og CSME mod Kommissionen (Sml. II, s. 1377), og Domstolens dom af 2. april 1998 i sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France (Sml. I, s. 1719), i hvilke sager der ikke blev givet udtrykkeligt afslag på at indlede en formel undersøgelsesprocedure, og hvor afslaget kun indirekte fremgik af, at proceduren ikke var blevet indledt.

27 Eftersom Kommissionen derefter i beslutningen af 26. juni 2000 udelukkede muligheden for at indlede en formel undersøgelsesprocedure, som den selv tidligere havde nævnt, kan denne beslutning gøres til genstand for søgsmål, da den har karakter af en selvstændig beslutning og stillede sagsøgeren i en mindre gunstig position end før beslutningen blev truffet.

28 Sagsøgeren har medgivet, at Kommissionens argumentation havde kunnet være korrekt, hvis det ikke var for den omstændighed, at Kommissionen havde opfordret sagsøgeren til at begrunde sine klager over beslutningerne om støtten for at kunne vurdere, om der var grundlag for at indlede en formel undersøgelsesprocedure. Sagsøgeren har gjort gældende, at hvis Kommissionen i forlængelse af klagerne alene havde meddelt selskabet, at beslutningerne om støtten var endelige, ville den anfægtede skrivelse af 26. juni 2000 ikke have haft karakter af en ny og selvstændig beslutning.

29 Sagsøgeren har understreget, at Kommissionen tværtimod anmodede sagsøgeren om at fremsætte en begrundelse og dermed lod forstå, at den derefter ville beslutte, om der var grund til at indlede en undersøgelsesprocedure. Kommissionen gjorde heller ikke opmærksom på, at en ophævelse af beslutningen i henhold til artikel 9 i forordning nr. 659/1999 var den eneste mulighed, men henviste derimod udtrykkeligt til, at der var mulighed for at indlede en formel undersøgelsesprocedure.

30 Sagsøgeren har gjort gældende, at antagelse af sagen til realitetsbehandling under disse omstændigheder ikke er uforenelig med artikel 230, stk. 5, EF.

31 Sagsøgeren har subsidiært gjort gældende, at nærværende sag også kan anses for at vedrøre Kommissionen afvisning af at indlede en procedure i henhold til artikel 9 og artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 659/1999 med henblik på ophævelse af beslutningerne om godkendelse af støtten til Markranstädt og Seehausen. En ophævelse af en beslutning i henhold til artikel 9 i denne forordning er mulig, hvis beslutningen var baseret på urigtige oplysninger, som blev indsendt under proceduren, og som var af afgørende betydning for beslutningen. Sagsøgeren finder, at disse betingelser er opfyldt vedrørende ovennævnte beslutninger. Således som det nemlig er indgående beskrevet i begrundelsen for klagerne, er de oplysninger, der er tilvejebragt af markedsføringsbureauet Rehberg, og som ligger til grund for Kommissionens beslutning om godkendelse af støtten, urigtige og mangelfulde.

Rettens bemærkninger

32 Det bemærkes, at en formel undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF, går forud for en beslutning om, hvorvidt statsstøtte er forenelig med fællesmarkedet. Kommissionen indleder en sådan procedure, når den efter en indledende undersøgelse finder, at der er tvivl om en anmeldt støttes forenelighed med fællesmarkedet.

33 Efter forordning nr. 659/1999's ikrafttræden kan Kommissionen desuden i henhold til forordningens artikel 9 også indlede en formel undersøgelsesprocedure, når den har til hensigt at ophæve en beslutning, hvori det er bestemt, at statsstøtte er forenelig med fællesmarkedet, med den begrundelse, at beslutningen er baseret på urigtige oplysninger, som blev indsendt under proceduren, og som var af afgørende betydning for beslutningen.

34 Det skal endvidere understreges, at hvis Kommissionen erklærer en støtte forenelig med EF-traktaten uden at indlede den formelle undersøgelsesprocedure efter artikel 88, stk. 2, EF, og hvis en interesseret part ønsker at sikre de processuelle rettigheder, han har i henhold til samme bestemmelse, skal han anlægge sag ved Retten til prøvelse af beslutningen inden for den i artikel 230, stk. 5, EF foreskrevne frist (jf. Domstolens dom af 19.5.1993, sag C-198/91, Cook mod Kommissionen, Sml. I, s. 2487, præmis 23, og af 15.6.1993, sag C-225/91, Matra mod Kommissionen, Sml. I, s. 3203, præmis 17, samt Rettens dom af 22.10.1996, sag T-266/94, Skibsværftsforeningen m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1399, præmis 45, og af 16.9.1998, sag T-188/95, Waterleiding Maatschappij mod Kommissionen, Sml. II, s. 3717, præmis 53).

35 Nærværende søgsmål angår en påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 26. juni 2000 om ikke at indlede en formel undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF vedrørende statsstøtten ydet af Forbundsrepublikken Tyskland til Markranstädt og Seehausen.

36 Denne støtte blev erklæret forenelig med fællesmarkedet ved Kommissionens beslutninger af henholdsvis 26. oktober og 10. november 1999. Disse beslutninger blev således truffet inden sagsøgerens anmodninger af 25. og 26. maj 2000, som dannede grundlag for beslutningen af 26. juni 2000.

37 Efter sagsøgerens oplysninger sendte Kommissionen selskabet beslutningen af 26. oktober 1999 vedrørende Markranstädt ved skrivelse af 21. marts 2000, som sagsøgeren modtog den 27. marts 2000, og gennem denne beslutning blev sagsøgeren nødvendigvis underrettet om Kommissionens beslutning af 10. november 1999 vedrørende Seehausen.

38 Sagsøgeren burde således have anlagt sag ved Retten til prøvelse af beslutningerne om godkendelse af den omtvistede støtte inden udløbet af den foreskrevne frist for at sikre de processuelle rettigheder, som selskabet har i henhold til artikel 88, stk. 2, EF, og opnå, at der blev indledt en formel undersøgelsesprocedure i henhold til denne bestemmelse.

39 Sagsøgeren har imidlertid aldrig anlagt sag til prøvelse af disse beslutninger. Efter at have fået kendskab til beslutningerne indgav sagsøgeren alene klage over dem til Kommissionen ved skrivelser af 25. og 26. maj 2000 (jf. præmis 11 og 12 ovenfor).

40 Anmodningerne i disse skrivelser om, at Kommissionen skulle indlede en formel undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF, kunne ikke imødekommes. Når der er blevet truffet en beslutning om, at statsstøtte er forenelig med

fællesmarkedet, og beslutningen ikke er blevet annulleret i forbindelse med en retssag ved Fællesskabets retsinstanser, kan der nemlig ikke længere indledes en sådan undersøgelsesprocedure. Under disse omstændigheder har en afvisning af at indlede en formel undersøgelsesprocedure ingen retsvirkninger for sagsøgeren, eftersom denne afvisning alene udgør en bekræftelse af de to beslutninger om godkendelse af støtten.

41 Det skal videre vurderes, om sagsøgerens subsidiære anbringende, hvorefter søgsmålet kan antages at angå Kommissionens afvisning af at indlede en procedure med henblik på ophævelse af beslutningerne i henhold til artikel 9 og artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 659/1999 (jf. ovenfor, præmis 31), er begrundet.

42 I den forbindelse skal det bemærkes, at det fremgår af såvel stævningen som de skrivelser, som sagsøgeren har sendt til Kommissionen, og i særdeleshed sagsøgerens begrundede klager, at formålet med anmodningen til Kommissionen ikke var, at der skulle indledes en sådan formel undersøgelsesprocedure, som ville gå forud for en ophævelse af de pågældende beslutninger om statsstøtte i overensstemmelse med artikel 9 i forordning nr. 659/1999, da en sådan procedure alene angår spørgsmålet om, hvorvidt beslutningen var baseret på urigtige oplysninger, som blev indsendt under proceduren, og som var af afgørende betydning for beslutningen.

43 Sagsøgeren anmodede ikke om ophævelse af Kommissionens beslutninger af 26. oktober og 10. november 1999, i hvilke det blev fastslået, at statsstøtten til Markranstädt og Seehausen var forenelig med fællesmarkedet.

44 Sagsøgeren gjorde heller ikke for Kommissionen gældende, at beslutningerne skulle ophæves, fordi de var baseret på urigtige oplysninger, som blev indsendt under proceduren, og som var af afgørende betydning for beslutningerne.

45 Sagsøgeren anmodede tværtimod udtrykkeligt Kommissionen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF, som Kommissionen skal indlede, inden den træffer beslutning, hvis der er tvivl om en statsstøttes forenelighed med fællesmarkedet. En sådan procedure indebærer nødvendigvis en retlig bedømmelse af den pågældende situation og er, til forskel fra den procedure, der går forud for en eventuel beslutning om ophævelse, ikke begrænset til en fastlæggelse af de faktiske omstændigheder.

46 Under disse omstændigheder kan nærværende sag ikke anses for at angå Kommissionens påståede afvisning af at indlede ophævelsesproceduren i henhold til artikel 9 og artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 659/1999 (jf. ovenfor, præmis 31).

47 Kommissionens skrivelse af 8. december 1999 ændrer ikke denne konklusion (jf. ovenfor, præmis 6).

48 Selv om det er beklageligt, at Kommissionen ikke underrettede sagsøgeren korrekt og fuldstændigt om selskabets retsstilling, har dette forhold ingen betydning for de i nærværende sag anvendelige bestemmelser om de retsmidler, der er til rådighed, hvis Kommissionens beslutninger om statsstøtte ønskes anfægtet. Desuden er disse regler, således som de fremgår af retspraksis, under alle omstændigheder så klare, at sagsøgeren ikke kan påberåbe sig Kommissionens skrivelse af 8. september 1999 til støtte for søgsmålets antagelse til realitetsbehandling.

49 Dermed kan søgsmålet, i modsætning til det, som sagsøgeren har hævdet, ikke anses for at angå Kommissionens afvisning af at indlede ophævelsesproceduren i henhold til artikel 9 og artikel 13, stk. 3, i forordning nr. 659/1999.

50 I betragtning af det anførte bør sagen afvises i henhold til artikel 114 i procesreglementet.

51 Under disse omstændigheder er det ikke længere fornødent at træffe afgørelse vedrørende Forbundsrepublikken Tysklands begæring om intervention.

Sagens omkostninger

52 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 3, kan Retten bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter, eller hvor der foreligger ganske særlige grunde.

53 Det må i den forbindelse kritiseres, at Kommissionen i skrivelsen af 8. december 1999 lod sagsøgeren tro, at det stadig var muligt at indlede en formel undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF, og at den først efter udløbet af fristen for anlæggelse af søgsmål til prøvelse af beslutningerne om den omtvistede støttes forenelighed med fællesmarkedet forklarede, at en fejlagtig retsanvendelse eller en urigtig bedømmelse alene kunne anfægtes ad rettens vej.

54 Retten finder derfor, at hver part skal bære sine egne sagsomkostninger.

Af disse grunde

bestemmer

RETTEN
(Anden Udvidede Afdeling)

1) **Sagen afvises.**

2) **Hver part bærer sine egne omkostninger.**

3) **Det er ufornødent at træffe afgørelse om Forbundsrepublikken Tysklands begæring om intervention.**

Således bestemt i Luxembourg, den 27. november 2001.

H. Jung
Justitssekretær

R.M. Moura Ramos
Afdelingsformand